

Časopis s podobami za slovensko mladino.

S prilogo: „Angeljček“

Štev. 12.

V Ljubljani, 1. decembra 1898.

Leto XXVIII.

Božična.

V deželi sveti Palestini
Otrok se je rodil na svet,
Ne spi na pernati blazini
In z mehko ruho ni odet.

Počiva v jasliah in se smeje,
Ima pod glavo slamnat snop,
Osliček diha in ga greje,
In hlev mu daje nizek strop.

V višavi jasni pa tam gori
Ozarjeno je vse nebo,
In angeljski pojêjo zbor
Lepo, kot nikdar še tako.

Da vsakemu srce vzigrava,
Kdor pesmi te razume vir:
„Bogu na visokosti slava,
Ljudem na zemlji blagim mir!“

Prikaže angelj se na paši,
Pastirjem plašnim reče vnet:
„Veseljê znanim družbi vaši,
Žveliçar je prišel na svet.“

In prvi, ki so počastili
Gospoda zemlje in neba,
Ubogi so pastirji bili,
Prišli so molit v hlev Boga.

Visokih hiš imel je dosti
Jeruzalem in Betlehem,
A Jezus si je hlev preprosti
Izbral, da bil je rojen v njem.

Ni hlêpel po bogastvu, časti,
Ob rojstvu že je bil ubog.
Zato je on prijatelj zlasti
Uboгих, preprostih otrok.

Anton Medved.

Revež.

(Spisal C. Jenko.)

I.

Droben sneg je naletal iz gostih sivih oblakov. Vsa vas je bila zagrnjena v meglo in v bele snežinke, ki so sule na zemljo, tako da se je videlo komaj nekaj korakov pred se. V cerkvenem zvoniku je odbila ura štiri.

Komaj so se poizgubili urini udarci po zraku, že je zahrumelo po šolskih prostorih, in takoj nato so otroci kričeč jeli prihajati na prosto. Najprej so se pridrvili dečki skozi ozka šolska vrata, takoj za njimi so pa prišle deklice, tesno se zavijaje v velike zimske robce. Ni jih bilo mnogo; vseh skupaj komaj nekoliko čez dvajset, ker zaradi velikega snega bolj oddaljeni otroci niso mogli priti v šolo. Ko se dečki nekoliko oddaljijo od šolskega poslopja, se ustavijo. Pri tem se pa vedno ozirajo proti šolskim vratom, kakor bi še pričakovali nekoga. In v resnici se kmalu pokaže pri vratih star, sključen možiček s precej obilim zavojem na hrbtu. Ni se dalo takoj razpoznati, kaj bi bilo to; no, dečki so dobro vedeli, da nese možiček na hrbtu svojega sinčka. Ko prideta mimo dečkov, prično kar vse vprek kričati: „Tuljček, tuljček!“ Ta zagradi kepico snega in jo vrže v dečka, oni ga potegne za ogrinjavko, v katero je bil zavit, drugi zopet se smejo in dražijo dečka na vse mogoče načine.

Dečkov oče se obrne proti napadalcem in jim žuga s pestjo, a ti se malo zmenijo za njegovo pretenje, ker vedó, da se jim ni od njega bati nič žalega. Ko se pa tega naveličajo, odhité med glasnim smehom po poti naprej. Ta dva se pa počasi pomikata za njimi. Vsak, kdor ju sreča, se smehljuje ozira za njima, dasi ju je videl že Bog ve kolikrat.

Sta pa tudi v resnici čudna ta dva reveža. Oče je oblečen v sivo, z vsemi mogočimi krpami najrazličnejših barv zašito suknjo, s polhovko na glavi, in v ogromnih kvedrastih čevljih. Obraza je nagubanega in sivi lasje mu gledajo izpod polhovke; že precej dolgo neobrita brada je poraščena s sivimi, bodečimi kocinami — jasno znamenje, da njen lastnik ne skrbi preveč za lepoto na obrazu. Na očetovem hrbtu pa jezdi deček, zavit v velik, oguljen robec. Tesno se naslanja na očetov hrbet, da je videti, kakor bi bil prirasel. Le noge, obute v slamnate šolne, gledajo izpod ogrinjavke.

Zunaj vasi pri nizki, leseni koči se ustavita; očka obtrka sneg raz čevlje in stopi v nizko, že skoro popolnoma mračno sobico. No, ta sobica, ta pa prav jasno kaže, da stanuje tu beda in revščina. Peč, nekaj zelena, je že popolnoma očrnela, in na mnogih mestih se kažejo že prav sumljive razpoke.

Zamazane so za silo z apnom, tu in tam celo s pepelom, če apna ni bilo ravno pri roki. Nekaj jako starinskih podob, kakor bi jih bili še slikali stari Egipčani, je nameščenih po stenah; toda te so že tako zamazane in od muh onesnažene, da se da težko spoznati, ali predstavlja podoba svetnika ali svetnico.

Sploh vse: črviva miza in par stolov, stara postelja in klopi okolo peči, vse potrjuje resničnost reka: minljivo je vse na tem svetu.

Komaj pa stopita v sobico, že skoči proti njima stara ženica, vzame dečka raz hrbet, ga odviije iz ogrinjavke in pred njo stoji njen sinko kislega obraza.

„Oh, moj ljubi Janezek“, tako ga prične milovati, „kako hudo te zebe, ti revček mali!“ In z velimi rokami boža dečka po licih, ga stiska v naročje in poljublja same radosti svojega sinka, kakor bi ga ne bila videla že celo leto.

„Revček, gotovo so te pa zopet otroci okepali; ti grdi malopridneži nikdar ne dajo miru našemu Janezku.“

„Veš ti“, s temi besedami se obrne proti svojemu možu, „še jutri moraš iti k učitelju in povedati jim moraš, kako grdo ravnaajo z našim Janezkom.“

„I, saj veš, da sem že bil pri gospodu. Saj vedó, kako je; zakaj jih pa ne kaznujejo?“

„Še jedenkrat boš moral iti, gotovo so že pozabili. Ali pa še razumeli niso, kaj si hotel povedati.“

„Boš pa sedaj ti šla; morda bodo tebe bolje razumeli.“

„No, sama bom morala iti, sama, saj vidim, da s teboj nič ni.“

Po tem pogovoru je šla ženica pred peč kuhat večerjo. Njen Janezek se je pa splazil za njo, sedel na ognjišče in težko pričakoval okrepcila lačnemu želodcu.

„Ali si lačkan, božček?“ ga je vprašala ljubeče mati.

„U, da, lačkan sem. Ali bo kmalu kuhano?“ je odvrnil sinček z nizkim glasom.

„Kmalu bo kuhano, kmalu. Še malo naj povre, pa bo dober krompirček.“

Deček je poželjivo vprl oči v nizek, škrbinast lonček, iz katerega je gledalo par drobnih krompirjev.

„Ali so te otroci zelo okepali?“ ga je vprašala mati.

Deček je pokimal z glavo in imel oči še vedno vprte v peč.

Čez par trenutkov pa je že premetaval vroč krompir iz jedne roke v drugo in pihal vanj, da bi si ga poprej ohladil.

II.

Že vidim, da sem vam vzbudil radovednost in da želite še kaj več vedeti o našem čudnem učenčku. No, vam pa bodi; rad povem kolikor sem mogel sam poizvedeti.

Bil je jedini sin jako vbožnih starišev. Pri sv. krstu je dobil ime Janez. Oče in mati sta se na vso moč trudila in delala noč in dan, da sta preskrbela otroku potrebne hrane in obleke. Mož je pletel po zimi koše, jerbase, popravljal škafe, vezal lonce, po leti pa je delal na polju. Žena je pa po zimi predla, po leti pa hodila na dnino, kadar se je le količkaj mogla odtrgati od doma.

Nad vse rada sta imela svojega sinčka; pazila sta nanj bolj kot na zenico svojega očesa; saj sta videla v njem podporo svojih starih let, vanj sta stavila vse nade in upe. Le žal, da se na tem svetu najlepše nade in upi zemljanov večjidel zrušijo v nič in izginejo kot izgine kapljica v neizmernem morju.

Mali Janezek je lepo rasel prvo leto. Toda čim večji je prihajal deček, tem bolj se je kazalo čudno nesorazmerje med njegovimi telesnimi deli. Postave je bil svojim letom neprimerno široke in nizke; glava mu je bila štirivoglata in debela. Kuštravi lasje so mu skoro popolnoma zakrivali nizko vzbočeno čelo, velike oči so topo zrle v svet, in navzgor zavihani nos je podajal celemu obrazu nekak smešen izraz.

Bil je pa tudi silno plašen in boječ. Bal se je vsake najmanjše stvarice; če je oddaleč kje zagledal otroka, bežal je domov, kakor bi ga nesel veter. Nikamor se ni prikazal sam, ampak se vedno držal materi za krilo. Ni ga mogla porabiti za najmanjo stvarico, ni ga mogla poslati niti po najmanjem opravku.

Ko je bil v sedmem letu, je šel z materjo prvič v cerkev; toda tam je prišel tako neusmiljeno jokati, da si ga mati dolgo, dolgo potem ni upala vzeti s seboj v cerkev.

V desetem letu pa je prišel hoditi v šolo. Toda, kaj pravim hoditi! Ne, hodil ni, nosil ga je oče na hrbtu v šolo in iz šole. Prinesel ga je prav pred šolska vrata, in ko je šola minila, ga je zopet čakal pred vratmi, zadel na rame in nesel domov. Seveda so dečki kmalu spoznali te posebnosti svojega tovariša in mu nagajali in ga dražili pri vsaki priliki. Ko je odprl njegov oče šolska vrata in ga porinil v sobo, so ga takoj s hrumom pozdravili in vzeli v svojo sredo. Takoj so pričeli ž njim burke vganjati in mu toliko časa niso dali miru, dokler ni vstopil učitelj in kaznoval porednežev, tega jokajočega reveža pa potolažil. Mnogo sitnosti je imel ž njim učitelj v šoli. Za vsako najmanjšo stvarico je udaril takoj v jok, in ni ga bilo lahko utolažiti. In njegov jok bi se bil že še prenesel, da ni imel naš deček močnega, svoji starosti neprimerno nizkega, vprav tulečega glasu. Kadar mu je storil kdo kaj žalega, in to se ni malokrat pripetilo, je prišel tuliti tako divje, da so se mu součenci smejali na glas, učitelj pa si ni vedel pomagati. Vsled njegovega tuljenja pa se ga je prijel priimek: „Tuljček“. In ta se ga je držal tako trdno, da so pozabili vsi njegovo pravo ime in ga klicali le po priimku. Seveda to ni bilo povšeči dečku, še manj pa starišem, toda pomagati si niso znali.

Po šoli so pa nagajivci takoj zopet pričeli ž njim šale uganjati in prizori, kakor sem opisal v začetku, so se pogosto ponavljali.

Hodil je v šolo od desetega leta do osemnajstega. Naučil se je brati in pisati za silo, toda ostal je takisto plašen in nedolžno priprost kakor v prvi mladosti. Vsak otrok ga je lahko pripravil v strah. Mej drugim se je tudi silno bal psov. Če mu je kdo zaklical: „Tuljček, pes, pes“, se ni utegnil ozreti in se prepričati, temveč je hitro, kolikor so mu pripuščale noge, odhitel po poti naprej.

Kolikor bolj pa se je ogibal, da, celo bal družih ljudij, toliko bolj je ljubil stariše, toliko bolj se je navezal na očeta in mater. Brez matere ni mogel prestati niti jeden dan. Če je po dnevu delala na polju, mu je bilo silno dolgčas po nji, in proti večeru je hodil vsak hip na cesto gledat, če že ne prihaja domov.

Vedno je hodil le ž njo v cerkev in ostajal tudi v svetišču na njeni strani. Že v zgodnji mladosti ga je naučila več molitvic in ga vzredila jako pobožno. Zato se je v cerkvi vedel zelo spodobno, da so ga stariši svojim otrokom stavili v vzgled. Čudno je bilo pogledati našega reveža ob nedeljah, ko je šel v cerkev držeč se matere za krilo. S čepico na glavi, v črnih, platenih hlačah in v kratki suknjici, na nogah pa široke kvedraste čevlje, tako opravljen jo je primahal pred cerkev. Zroč v tla, se je držal z jedno roko matere za krilo, drugo je pa tiščal v žep. Po zimi je pa imel vrh čepice privezan tudi materin robec, da ga ni zeblo v ušesa. Vse se je držalo na smeh, ko je v taki opravi prispel pred cerkev. Odrasli mladeniči so si namežikavali in šaljivo pozdravljali reveža, možaki so namigavali drug drugemu in se povpraševali: „Kaj bo iz tega fanta?“

Držal se je pa te navade ves čas, do tedaj, ko je smrt s svojo neusmiljeno roko posegla vmes in mu ugrabila najdražje bitje — mater.

V osemnajstem letu je nehal hoditi v šolo. Bil pa tedaj ni večji, kakor drugi dečki pri dvanajstih. Oče in mati nista vedela kaj početi ž njim. Da bi ga dala služiti, na to še misliti ni bilo, ker prvič ni bil nikakega dela vaje, drugič pa je bil po naravi plašen, bolj pri slabi pameti, in tako nezmožen za kako samostojno delo. Ker sta se sama že postarala in bila za delo skoro nezmožna, sta pričela beračiti. Saj jima pa tudi družega ni kazalo, če sta hotela preživiti sebe in sina. A kmalu se je tudi Janez toliko ojunačil, si oprtal malho in šel s stariši prosit vbogajme. Dolgo časa je le z njima skupaj beračil, slednjič se je pa privadil, in odslej je hodil sam z malho po vaseh. Ljudje so mu radi dajali, ker so poznali njega in stariše in vedeli, da je v resnici potreben. Seveda tudi tukaj ni manjkalo nagajivcev, ki so mu še bolj grenili že itak bedno življenje.

Zdelo se je, kakor da ta človek ni vstvarjen za svet. Ljudij, njihovih navad ni mogel umeti. Vzrastel je na samoti, vzrejen od svoje pobožne matere, ki ga ni učila občevanja z ljudmi, pač pa raznih molitvic. In tudi narava ga ni posebno bogato obdarila. Ni mu dala telesne lepote, ni mu dala niti popolnega razuma, sploh, bil je rojen — revež.

III.

Tisto jesen potem je pa razsajala v vasi huda griža. Mrlo je vse zapored: otroci in odrastli; vse je jemala huda morilka. Dan za dnem je žalostno klenkal zvon v zvoniku sv. Štefana in oznanjal, da se je zopet preselila duša s tega sveta. Ni je bilo skoraj hiše, kjer bi ne imeli vsaj po jednega mrliča. Groza se je polastila vseh; zakaj vsakdo si je mislil, danes sem še zdrav, kdo pa ve, kaj bo z menoj čez par dni. Že ves teden je to

trajalo, da je vsak dan najmanj jeden ležal gori v mrtvašnici, in še vedno so mrli ljudje.

Tudi pri naših znancih se je udomačila bolezen. Najprej je zbolela mati. V začetku se ni dosti brigala za to, marveč je opravljala po navadi svoja opravila. Toda prihajala je vedno slabša in lazila je kakor senca. Ko je pa videla, da se ne more več ubraniti bolezni, se je vlegla. Prišle so sosede pogledat, kako je, in videle, da je bolnica jako slaba. Toda kdo ji bo stregel? so se povpraševale, kdo ji bo skuhal kaj boljšega? In nasvetovala je jedna, naj bi jo odpeljali v mesto, v bolnico. Vsem se je zdela ta misel najboljša, in še tisti dan je prišel Zakotnikov oče in jo naložil na voz. Njen sin Janez ni mogel umeti, zakaj mu hočejo odpeljati ljubljeno mater. Vpraševal jo je, kam gre, in če pride kmalu nazaj. Jokaje mu je odgovarjala, da se vrne takoj, ko bode ozdravela. Žalostno je gledal Janez za vozom, ki mu je odpeljal najdražje bitje, in jokal, kakor bi bil slutil, da je ne bo videl nikdar več.

Drugi dan je pa zbolel še oče. Zakotnik se je jezil, zakaj ni zbolel že prejšnji dan, da bi bil peljal še njega v bolnico in bi bil zdaj mir pred njim. Toda pomagati se ni dalo, v drugo pa tudi ni hotel več voziti.

Sedaj pa je bil Janez še bolj zmešan kot poprej in ni vedel kaj početi. Stregel je očetu, kolikor je vedel in znal, včasih tudi pogrel malo mleka, več pa ni mogel storiti. Sedaj pa sedaj je prišla kakšna ženica iz vasi in prinesla jedil bolniku, ali mu postregla in zakurila v peči.

Bolniku pa je bilo vedno slabše. Janez je slonel kar najprej ob postelji in vroče solze so mu lile po licih. Oče ga je tolažil, naj ne joka, ker mu je že boljše in bo gotovo ozdravel. Toda Janez se ni dal utolažiti. Silna skrb je trla bolnega očeta, skrb za sina. Videl je, da leži bolan, in da skoro gotovo ne bo več ozdravel, vedel je, da je tudi žena nevarno bolna, in da lahko umrje v bolnici. In poznal je tudi svojega sina, poznal njegove slabosti in težave, s katerimi se mu bode treba boriti, da si prisluži vsakdanji kruh. Vse to ga je silno skrbelo; ta skrb je pa še bolj pospešila njegovo bolezen. Tolažilo ga je pri tem le zaupanje v božjo pomoč, in da se še najdejo na tem svetu dobri ljudje, ki bodo pomagali njegovemu sinu in ga obvarovali prehude stiske.

Drugi dan proti večeru pa je umiral. Prišle so sosede molit za srečno zadnjo uro in molile ves večer. Toda čudno, poprej je Janez vedno molil glasno, nocoj pa ni mogel spraviti glasu iz sebe. Klečal je ob postelji in zrl očetu v nagubano, blede lice. Sosede so pa molile.

Okoli osme ure je bolnik umrl. Janez je kriknil od žalosti in se zvrnil ob postelji na tla. Potem je pa jokal, jokal, dokler ni onemogel in zaspal.

Drugi dan so odnesli očeta v mrtvašnico. Silno potrj je lezel Janez za krsto. Težko se je držal po koncu in s težavo se je vlekel dalje. Prišedši v mrtvašnico, so položili krsto na stol, ki je bil pripravljen za to. Janez pa se je stisnil v kot in ostal gori ves dan. Jokati že ni mogel več. le strmo je zrl pred se, sedaj pa sedaj glasno vzdihnil in se zopet zamislil. Zvečer so prišle dobre sosede ponj, ga spravile domov in mu dale jesti, ker že ves

dan ni bil užil ničesar. Tretji dan so mu pa pokopali očeta. Vsi so mislili, da jim bo Janez umrl kar tam ob grobu, tako je jokal, vzdihoval in se ni dal utolažiti. Potem pa, ko so ga spravili domov, se je spomnil zopet matere in prosil navzoče, naj gre kdo po njo v mesto. Poklekajl je pred nje in jih s povzdignjenimi rokami prosil, naj mu privedó mater. Toda nikdo se ga ni usmilil. Prejšnji dan so bili izvedeli, da je reva umrla v bolnici, a niso si upali povedati mu tega. Prigovarjali so mu, naj potrpi, čez par dnij bo prišla gotovo. Vsem se je smilil revež v srce, a niso mu mogli pomagati.

„Janez, ne jokaj“, mu je govorila Zakotnica, „boš pa k nam šel, da ti ne bo dolgčas.“

„Kaj bom pa delal pri vas?“ je vprašal otročje nedolžno. „Kaj bodo pa mati rekli, če pridejo domov?“

„Jim bomo že povedali, da si pri nas. Le kar z menoj pojdi!“

Po dolgem prigovarjanju so ga vendar pripravili do tega, da je šel z Zakotnico.

Odslej je živel naš znanec pri Zakotnikovih. Dolgo časa ni mogel pozabiti očeta, za mater je pa še vedno mislil, da bode prišla nekega dne domov. Vsak dan je s silno nestrpljivostjo vpraševal in čakal, kdaj pride mati. Stal je ob oknu in zrl po cesti, po kateri so mu jo odpeljali.

Preteklo je že kakih štirinajst dnij, odkar je bil Janez pri Zakotnikovih. Nikakor se ni mogel odvaditi domače koče, dasi se mu je mnogo boljše godilo na novem domu, kot poprej. Odkar je izgubil očeta in mater in je moral bivati pod tujo streho, se je tudi ljudij bolj privadil in postal srčnejši. Ni se jih več tako bal, in občeval je ž njimi brez strahu. Toda želja po materi se mu je takorekoč utelesila in povsod je mislil le na njo. Na kogar je naletel, mu je gotovo zastavil vprašanje: „Ali ste kaj videli našo mater?“

In na to je navadno dobil odgovor: „Ne, jaz jih nisem nič videl. Ali jih še ni domov?“

„Še sedaj jih ni!“ je žalostno odgovarjal Janez.

„Le počakaj še malo časa, prišli bodo gotovo.“

S takimi lažmi so odpravljali reveža. Ta jim je seveda vrjel in vedno nestrpneje pričakoval matere. Nekoč se je napotil po cesti, ki je peljala proti mestu, in je po bližnjih vaseh povpraševal, če kaj vedó, kedaj se vrnejo mati.

„Kako pa, saj je umrla tvoja mati! Ali ne veš, da je umrla v bolnici?“ mu je na njegovo vprašanje odgovoril star možic, ne sluteč, v kakšno žalost je s tem pripravil reveža.

„Kaj, umrli so, moja mati so umrli!“ je zatulil Janez. „Pa so mi doma dejali, da so še živi in da pridejo kmalu domov.“ Debele solze so se mu ulile po upadlem obrazu.

„No, če pa doma pravijo, da še niso umrli, potem so pa še živi. Doma že bolje vedó, kot jaz.“ Tako ga je potem tolažil možic.

Toda ubožec se ni dal utolažiti. Vpraševal je še nadalje po vasi, seveda brez pravega vspeha. Nekaterim se je smilil, drugi so se pa celo norčevali ž njim. Prišli so mu na klobuk lesen križec in ga okrasili s pisanim papirjem. Tak je hodil po vasi. Zvečer se je pa vrnil domov še bolj obupan. Drugi dan na vse zgodaj je zopet odšel od doma in se napotil po cesti iskat matere. Od tedaj pa se ni več vrnil v rodno vas. Tudi niso mogli nič gotovega poizvedeti, kam bi se bil izgubil.

Mesec dni pozneje so brali v vaščani v časniku, katerega so vsako nedeljo dobivali od župnika, da so našli v Savi nepoznano moško truplo, ki je že moralo dalj časa ležati v vodi. Kdo bi bil oni nesrečnež, tega ni vedel povedati nihče. Vaščani so sodili, da je znabiti Janez po nesreči kako zašel v Savo in ondi nesrečno umrl. Bil je sicer blaga dušica, le v glavi mu ni bilo dovelj svitlo. Zato upamo, da je bil Bog usmiljen sodnik njegovi duši. Njegova ljubezen do očeta in mater je bila pa že tako zlata, da želim jednako slehernemu izmej vas, ki ste zdravi.

Smrtni klic . . .

Sneženo plan pokriva noč,
Trepeče v mrazu lunin svit:
Nad sêlom vsem skrivnosten mrak
In pokoj taje je razlit . . .

Pred kočo vikne nočni ptič
Vstrepeče v hišici deklê,
V bledeči materni obraz
Bolešno hčerka se ozre.

„Odpodi ptiča mi odtod,
Prezgodnjo mi oznanja smrt!“
Bolnica hčeri govori,
In dekle solzno spê na vrt . . .

Onemil je mrtvaški klic,
Na tleh je mrtev nočni ptič,
Ovelih in usehlih lic
Pa v hiši mati je — mrlič.

Andr. Rapè.

Z i m a.

Tiho, tiho je po smrečju,
In po stezah šeta zima,
Spleta bisere si v kite,
Snežnobelo krilce ima.

V srcu kruta, v licih bleda,
Neče ptičic, da bi pele;
Solčnih žarkov se ogiblje,
Rožic neče, da bi cvele.

Zajčki plahi, dolgouhi,
Radi bi se poigrali,
Pa čepé pod golim grmom,
Ker so nje tako se zbali.

Veverica repek suče,
Vejo ziblje, nosek maje,
Huda je na belo ženo,
Ki nič lešnikov ne daje.

Fanica Vovkova.

Sreča mladinskih let.

(Piše Fr. Kralj.)

XII. Družinska sreča.

Na koncu smo. Mnogo je še jasnih strani v mladinskih letih, a prostor nam ni dopuščal opazovati vse mnogobrojne plati mladinske sreče. Zbrali smo le nekatere prizore, ki so najbolj navadni in vseobči. Radi bi bili še marsikaj zapisali, a naglo tekoči časi nas je ustavil. To pot si ne moremo kaj, da se ne bi spomnili še družinske sreče, predno se ločimo od sreče mladinskih let.

Da pa je družina res srečna, mora v nji vladati medsebojna ljubezen, odkritosrčnost in pomoč. Če je pa medsebojna ljubezen in pomoč potrebna v družini sploh: koliko bolj še mej otroci, ki so vedno skupaj, ki so navezani jeden na drugega. Zato govorimo to pot o družinski sreči mladih let.

Vsi mi pritegnete, da ni prijetno mej otroci, ki se črtijo, pretepajo in drug drugemu nagajajo. Hudo je bivati ondi, kjer ni bratske ali sesterske ljubezni. Močnejši pretepa slabšega, iz zavisti in sovraštva toži sestra brata, brat sestro. Laž, zavist, prepir, sovraštvo, nevoščljivost in še mnogo grdih napak bujno poganja svoje kali v srcih take mladine.

Vem, da vi niste taki, marveč vam je vzor in ravnilo današnja prva slika, ki dobro kaže tiho srečo družinske medsebojne ljubezni. Le taki ostanite!

A predno končam, bi vas še rad opozoril na neko drugo družbo. Mi nismo le udje te ali one družine, manjše ali večje družbe, nismo le Slovenci in Avstrijci, mi smo tudi udje vseobče in vesoljne družine sveta, svete Cerkve. S to družbo smo tako tesno zvezani in spojeni, da mora cerkveni duh prešinjati vsa naša dejanja in nehanja. Cerkvene navade, prazniki in obredi se uglašujejo tudi v domače družinsko življenje, da mu dajejo vzvišen in nadnaraven pomén. In nad družinsko srečo postavljamo ono blaženstvo in srečo, katero uživa nepokvarjeno otroško srce ob cerkvenih praznikih in slovesnostih. Zdi se kakor bi s Cerkvijo živeli, z njo se veselili in žalovali, umirali, vstajali ... Opozorim vas le na preljubeznivi božični čas. Ah, krasna sveta noč, koliko spominov nam budiš, kako nas vzdigavaš iz zemeljskih tog v jasni nadzemski svet, kjer se vedno glasi: „Mir ljudem, ki so dobre volje.“

Kako nas veselé jaslice, kako radi potujemo v duhu s svetimi tremi Kralji v daljni Betlehem; kako hitimo veselo o polnoči v blesteči božji hram, da molimo tam novorojeno božje Dete. (Poglej našo drugo današnjo sliko!)

Z Detetom bežimo v Egipt, vrnemo se nazaj. Tedaj pa pride bridkoresni postni čas s trpljenjem našega Bogá.

Vsi smo nekam potrti; narava sama žaluje z Odrešenikom. Posebno nas pa še gané veliki teden z resnimi obredi v cerkvi, z žalnimi pesmami in otožnim drdranjem v zvoniku. Tudi mi odmremo takrat grehu, da z Zveličarjem veselejše vstanemo k novemu življenju pojoč veselo alelujo. Takrat nas vesele pirhi, kolači in druge dobrine na mizi. Dalje Vnebohod, Binkošti, ko prejme mnogi izmej vas zakrament svete birme.

Posebno pa sveto Rešnje Telo, ko potresate pred Zveličarjem nežne cvetke, aŕ pa svetite s svečami večni Luči.

Potem pride sveti Nikolaj z raznimi darili, za katere ste že mnogo časa prosili. Le pomislite, če bi vse to minilo in prenehalo, kako jednolično in pusto bi bilo naše življenje!

Domači oltarčki, podobe in kipi Matere božje; sploh vse naše življenje je tako tesno spojeno z cerkvenim življenjem.

Njena rast nas veseli, njeno preganjanje boli. Pravo srečo pa še le občuti oni otrok, ki se resno prizadeva živeti po cerkvenem duhu, kajti duh je ki vse, oživlja. Ne moremo si misliti prave mladeniške sreče in dobre

vzgoje brez oblažujočega vpliva svete Cerkve. Nedolžnega srca otroškega ne poznajo oni, ki je hoté odtrgati od Bogá in Cerkve. Mi pa kot zvesti sinovi in hčere hočemo zanjo trpeti: ž njo se veseliti in v njenem naročju se oživljati, krepiti in pojiti za vse življenje!

* * *

Glejte, kako se lepo ujema; še le sedaj-le sem opazil, ali je slučaj ali kaj-li: z materjo sem začel, z materjo neham opisovanje sreče mladinske. V začetku sem vam pravil, da nikjer in nikoli ni tako prijetno! kakor v brezskrbnih detinskih letih pri ljubi materi; a vsak izmed nas ima tudi duhovno 'mater — pri sv. krstu jo je dobil — sv. katoliško Cerkev,

ki tako lepo skrbi za naš blagor na zemlji, a še posebej za našo neminljivo srečo v nebesih. Čimbolj torej ponehuje skrb zemeljske matere, ko nekoliko odrastemo ali moremo iti v tuje kraje, tem tesnejše se oklepajmo dušne matere, sv. katoliške Cerkve, katere materina ljubezen obsega vesoljni svet in vabi v svoje okrilje in zavetje vse otroke vseh družin. Blagor mu, kdor posluša njen materin glas in kdor željno sprejema bogate zaklade božjih milostij iz njenih materinskih rok! Gorje pa človeku, kateri se ne zmeni za to najboljšo mater! Že sv. Ciprijan, ki je umrl 258. l., je rekel: „Boga ne more imenovati svojega Očeta, komur ni Cerkev mati!“

Končali smo srečo mladinskih let v listu, a s tem nečemo, da bi jo tudi vi končali; ne, naj vam vedno jasneje sije tudi v poznejšem življenju! Ako sem vam kaj prav povedal, vsprejmite, ako pa katero manj dobro, oprostite mi in pomislite, da se že poslavljam od mladosti stopajoč v resnejša leta.

Vendar, mladost, po tvoji zarji
Srce vzdihuje mi: Bog te obvarji!

Spomini na mojo mater.

(Spisal *Josip Martin*.)

(Konec.)

IV.

Zunaj je bilo mraz, da je rezalo v obraz kakor z nožem. Na golem, črnem vejevju je viselo ivje, podobno belim, bombažastim ovojem. Dan za dnem je ležala v zraku gosta megla, ki se je samo popoldne za dobro uro malo poizgubila. Cesta je bila trda in mrzla, po oknih so se delale za palec debele rože. To je bilo v pozni jeseni, malo pred Božičem. Vse je že s hrepenenjem pričakovalo toplejšega vetra in snega.

Stanovali smo nekje sredi vasi v precej veliki, nizki sobi, ki je bila vsa zadelana z raznim pohištvom; posebno veliko prostora sta zavzemali dve ogromni, starinski, rdeče pobarvani omari, ki sta segali prav do stropa. Peč je bila prostrana, da bi lahko dva ležala na nji, toda tako visoka, da se ni dalo na nji drugače sedeti, kakor z globoko sklonjeno glavo, sicer se je človek v jednomer zadeval ob strop...

To so bili žalostni dnevi, morda najžalostnejši, kolikor mi jih je še ostalo v spominu iz prejšnjih časov. Na postelji so ležali oče, bolni na pljučnici. Obraz njihov je bil bled in upal, oči so se skrivale udrte v globokih jamah, čelo je bilo potno, sivo in nagubano, roke mrzle in koščene. Postelja je bila vsa pregrnjena z odejami, krili in suknjami, a oče so tožili v jednomer, da jim je mraz. Zakaj mrzlo je bilo v naši sobi, tako mrzlo. Otroci smo polegali skoro zmirom po peči, toda precej me je zazeblo v noge, če sem

jih odmaknil le za ped, dasi je bila peč precej gorka. Soba se ni dala nikoli dovolj ogreti, in prsti so bili trdi in okorni, kadar sem sedel za mizo, da bi pisal. Prihodnje leto so me hoteli poslati v prvi razred naše vaške šole, zato se je trudila sestra z menoj, da bi znal že prej nekoliko pisati in brati. Moja tablica je bila napol razbita in vsa razčrtana, nove pa mi takrat niso mogli kupiti. Pisal sem s kratkimi ostanki črtal, ki smo jih bili poiskali po kotih. In vendar nama je šlo učenje hitro in povoljno od rok, zakaj sestra je bila dobra in prijazna učiteljica, mama pa so naju opazovali z zadovoljnim smehljajem; to mi je dajalo veselje in pogum.

Tisto zimo so pretrpeli moja mati toliko, da sta od takrat začela glodati skrb in trpljenje na njihovem zdravju. Jaz, otrok, tega nisem mogel zapaziti, ali kadar se danes spominjam tistih časov, postane mi pri srcu težko in pride mi jasno pred oči, kako je začel njihov ljubi obraz splahnevati, kako so jim moči pešale in slabele; hodili so bolj počasi in trudno, kakor prej in pod očmi so izdolble solze dve globoki črti.

Dela ni bilo v hiši nikakoršnega in tudi ko bi bilo, — kdo bi delal? Doktor je prihajal vsako jutro, povedati pa ni mogel nič, kako je z očetom; ni jim bilo ne boljše, ne slabše. In kako bi jih mogla ostaviti bolezen v takem težkem stanju, — v skrbeh, uboštvu in pomanjkanju? Četudi ne posebno imenitno, vendar je bilo prejšnja leta o praznikih vse drugače. S kakšnim veseljem, s kakšnim nemirnim pričakovanjem in hrepenenjem smo želeli vselej, da bi prišel sveti večer kolikor mogoče hitro. Pripravljali smo jaslice, hodili po mah, izrezavali pastirce in jagnjeta; iz belega, višnjevega in rudečega papirja smo delali prt, iz zelenega ograjo, ki smo jo postavili pred betlehanski hlev. Vmes pa smo se pogovarjali o vseh tistih lepih stvareh, ki jih pričakujejo otroci od praznikov, peli smo že polglasno božične pesmi in povpraševali mater po tem in onem.

Letos pa je bilo vse takó žalostno in tiho. Ko smo delali jaslice, pogledávali smo bolnega očeta in jokajočo mater in bilo je tudi nam hudó, da so nam silile solze v oči. Kadar smo sedeli na peči, pogovarjali smo se samó o lanskem letu in spominjali smo se na vse neznatne malenkosti, ki pa so se nam zdele sedaj takó lepe in polne svetlobe. Utihnili smo in se zamislili, na tihem pa smo upali vsi, da pride še veliko, veliko lepših in srečnejših dni.

Dobro še vem, kakó sem ležal tisti dan pred sv. večerom na peči, skrival se v kot in jokal. Zjutraj nismo imeli ničesar več. Ne kruha, ne kave, ne moke, — ničesar več. Malo prej sem šel v kuhinjo, a ko sem stopil na prag, zagledal sem mater; sloneli so ob ognjišču in zakrivali obraz z rokami; izza prstov pa so kapale solze. Hotel sem k njim, toda ne vem, kaj me je odvrnilo, da sem se obrnil ter se vrnil tiho v sobo nazaj. Potem pa mi je postalo takó hudo in žalostno, kakor še nikdar v mojem življenju.

Na vse zgodaj jih je prašala najmlajša sestra :

„Mama, kaj pri nas še ne bomo pekli? Sosedovi so že sinoči!“

In oglasila se je moja druga sestra :

„Mama, ali ste že skuhalo kavo?“

Pogledali so nas in nič niso odgovorili. Nató pa so šli v kuhinjo in tam sem jih videl jaz, ko so si zakrivali obraz z rokami in jokali pred mrzlim ognjiščem.

Čez nekoliko časa so se vrnili v sobo, ogrnili se v veliko ruto ter odšli na cesto. Dolgo jih ni bilo nazaj. Potem pa so prinesli pol hleba belega kruha, kave in sladkorja.

„Kakó naj vam to razrežem?“

To je bila težka naloga; nas je bilo veliko in vsi smo bili lačni. Mama pa bi razdelili najrajše takó, da bi imel vsaki dovolj. Ko so bili vsi kosi razdani, ostal je še droben grizljaj. To je bilo za mamo.

Proti večeru smo sedeli na peči in krog peči in nikomur se ni ljubilo govoriti. Vsi smo bili žalostni in potrti, poleg tega pa tudi lačni. Zunaj je zvonilo takó veselo in skrivnostno, in ljudje so hodili mimo okna že v prazničnih oblekah. Pri sosedovih so se okna svetila in čuli so se radostni, srečni glasovi; nam pa je bilo vsem takó težko, da bi se najrajše jokali. Niti olja nismo imeli, da bi prižgali majhno svetilko pred jaslicami. Mama so šli iz hiše dvakrat ali trikrat, pa vselej so prišli prazni domov, z objokanimi očmi in zmrzlimi rokami.

Naposled so šli v kuhinjo, da bi napravili malo kave. In jaz sem šel za njimi. Ko so užigali trsko, padla jim je iz očíj vsak trenotek velika svetla solza in prsti so se jim tresli. Videli so me, da stojim poleg njih in prinesli so iz žepa košček kruha. To je bil tisti košček, ki je ostal zanje pri zajutreku.

„Ná, ubožec, pa nič nikar ne jokaj; jutri bo boljše.“

„„Ali mama, saj jaz nisem lačen; jejte Vi.““

In prišla je moja starejša sestra in prinesla ves svoj kos od zajutreka.

„Náte, mama!“

Kakó so se sklonili k nama, kakó so naju božali in pritisnili k sebi! Kadar se spominjam tiste ure, zapeče me v očeh od solzá.

Ravno takrat, ko smo stali v kuhinji, pa se je vse preobrnilo takó nenadno in hitro, da si nihče ni mogel misliti kaj tacega. Prišel je domov moj starejši brat, ki je delal že tri leta daleč na tujem. Dejal je, da je pisal prej pismo, mi pa nismo dobili ničesar; izgubilo se je morda na pošti, ali pa je je pozabil oddati.

Prinesel je s sabo precej svojega zaslužka in doma je dobil kmalu veliko dela. Ko so se odvalile največje skrbi, ozdraveli so oče kmalu in živeli smo potem sicer skromno, pa vendar srečno in veselo.

Praznike pa smo imeli tisto leto takó lepe, kakor malokdaj prej.

V.

Najjasnejše so mi ostali pred očmi zadnji dnevi materine bolezni.

Okna so bila ves čas zagrnjena z zelenimi zastori, zató je vladal po sobi polumrak in velike, temne sence so se razprostirale po stropu in po stenah. Vse je bilo v nekakem neredu; soba se mi je zdela tuja in neznana. Na mizi poleg postelje so stale čaše in steklenice, nekatere napolnjene z

raznimi tekočinami, — z vodó, malinovcem, vinom in zdravili, druge so bile prazne in poveznjene. Ob mizi je stal velik stol z visokim naslanjačem in ročnicami.

Moja mati so ležali na postelji, do vratú odeti. Kadar sem se ozrl nanje, zbolelo me je srcé. Njih lica so obledela in splahnila, njih ljubeznive oči so bile globoko udrte in na čelu so stale potne kaplje. Samó časih so spregovorili s slabim glasom kako besedo, da sem se moral nagniti prav blizu k njim, če sem jih hotel razumeti.

Doktor je prihajal, zmajal nekoliko z rameni, stal ob postelji in zapisal novo zdravilo. Povedal pa ni nič posebnega; niti nam ni dajal upanja, niti ni govoril o smrti. Jaz sem ga gledal pazno v obraz, da bi videl njegove misli; a držal se je vsakdanje in malomarno in spoznati se ni dalo ničesar.

Najbolj so hrepeneli moja mati, da bi videli svojega starejšega sina, mojega brata, ki je bil tiste dni daleč na tujem. Popraševali so po njem skoro vsako uro, mi pa nismo vedeli, kaj bi jim odgovorili. Sporočili smo mu že davno o materini bolezni in pričakovali smo dan za dnem njega samega ali vsaj njegovega pisma, toda bilo ni nikogar.

Jaz pa sem čutil v svojem srcu, da prihaja smrt z vsakim trenutkom bližje, da stoji pred pragom in čaka... Zdelo se mi je, da je v sobi zmirom temneje in temneje, da postajajo sence na stropu in na stenah črne in strašne, — in v prsih me je stiskalo in dušilo, kadar sem slišal naporno, težko dihanje materino... Najhujše nam je bilo vsem, da nismo vedeli, kaj bi storili in kakó bi jim olajšali trpljenje. Želeli niso mama ničesar, a poznalo se jim je na boleznem, utrujenem obrazu, kakó trpé.

Na večer, dva dni pred svojo smrtjo, so prosili, naj jih prenesemo v drugo sobo, k sosedi. To se nam je zdelo čudno in mislili smo, da jim je prišlo samó slučajno na misel. A mati so ponavljali svojo prošnjo, — ker tu da ne morejo več dihati, da jih zrak duší in jim lega težko na prsi... Oče in soseda sta jih prenesla naposled v drugo sobo; tam je bil zrak res nekoliko boljši in upati smo že začeli, da jim bo lažje. Toda pozno v noč so pričeli govoriti zmedeno in nerazumljivo. Obraz jim je gorel v čudoviti vročini in debele kaplje so jim stale na čelu in na licih. Zavedali se niso več svoje bolezni. Zdelo se jim je, da morajo dokončati neko delo, za katero se nenavadno mudí. Roke so se pregibale nemirno po odeji in hoteli so vstati. A moči so jih ostavile, zatisnili so oči in utihnili.

Spali so morda dve uri. Ustna so bila polodprta in na vsem obrazu je ležal izraz silne utrujenosti. Dihali so težko, da se je skoro čutilo, s kakim naporom je prihajala sapa iz onemoglih pljuč.

Ko so se vzbudili, ozrli so se motno in žalostno krog sebe in prašali s tihim, komaj čutnim glasom po mojem bratu. Odgovorili smo, da pride takoj, da je na poti.

„Pišite mu, naj pride hitro... hitro...“

Nikdar še nisem bil takó razjarjen nad kakim človekom, kakor takrat nad — svojim bratom. Čemú odlašá? Čemu ne pride?...

Zadnji dan so se popolnoma umirili. Oči so gledale bolj jasno, kakor prej, govorili so razločno, četudi tiho, — samo lica so bila nenavadno hladna in vele, sesušene roke so ležale nepremično na odeji.

„Sedaj mi je boljše ... pojdi počivat ...“

Od neprestane skrbi, od strahu in čujenja me je ovladala strašna onemoglost; hodil sem po sobi kakor v sanjah in pred očmi mi je bilo vse nejasno in megleno. Rad bi se bil kam naslonil za nekaj časa, a kadar sem zadremal, skočil sem v hipu zopet kvišku, kakor da me je kdó poklical in pohitel sem k materi ... Glava me je bolela in zaduhli zrak mi je ležal na prsih, kakor kamen.

Proti mraku sem se šel sprehajati. Materi je bilo lažje in sestra je sedela ob postelji ... Krasen večer je bil zunaj. Solnce je bilo ravnokar zašlo in na zahodu se je rdečilo, kakor da se je razlilo po nebu samo raztopljeno zlato. Bilo je precej pozno v jeseni in listje na drevju je pričelo rumeneti. Vroči obraz mi je hladil lahen veter, ki je pihal od juga. Temnilo se je vedno bolj in zvezde so se prikazovale na nebu; na vzhodu pa se je lesketala žareča obla in se dvigala vedno višje in višje; luna je vzhajala ...

Sestra je prihitela za menoj s prestrašenim obrazom.

„Pojdi domú ... Pojdi domú!“

Prašal je nisem ničesar in sam ne vem, kdaj sem odprl vrata in stopil v sobo. Ob postelji so stali vsi in sosedja je držala v roki gorečo svečo in molila ... Vzdih za vzdihom se je izvil počasi in trudno iz materinih prsij; njih oči pa so gledale na nas ljubeznipolno in proseče. To je bil njih zadnji pogled ...

Ne zahtevajte, da vam pripovedujem, kaj sem čutil tisti čas. Izgubil sem v enem samem hipu vse, kar sem imel na svetu najdražjega in najljubšega. Ne jokati ne govoriti nisem mogel v tistem trenutku; zdelo se mi je, da je postalo vse krog mene temno in prazno, in da je odslej vse moje življenje pusto in brez veselja ... Ne, — vse to sem čutil pozneje; takrat, ko so zatisnili moja mati svoje dobre, ljubeznive oči, nisem mislil ne nase, ne na svoje življenje ... Da bi jim mogel še jedenkrat, — samó še jedenkrat poljubiti roko in jih prositi odpuščanja ... A sedaj je prepozno in moja mati počivajo!

Oblački.

To niso razsipane rožice
Po ravni poljani, široki,
To plavajo jasni oblaki le
Po sinjem nebeškem oboki.

Objemajo nežno se, ločijo,
In vetrec zaganja se vanje,
In v zlati svetlobi se kopljejo
Ah — mladega srčeca sanje ...

Smiljan Smiljanič.

Njega Veličanstvu
cesarju Francu Jožefu I.
ob petdesetletnici Njegovega vladanja
dne 2. decembra 1898. leta.

Prošnja plava sveta
Gor do sinjih dalj
Pred Boga Očeta,
Ki je kraljev Kralj!

A k cesarju plava
Naš pozdrav srčan:
„Slava Tebi, slava
Na današnji dan!“

Dete moli zate:
 „Bog te čuvaj, car!“
 Starček gleda nate:
 „Slava Ti, vladar!“
 Vsa država daljna,
 Ki je Tvoja last,
 Združna in zahvalna
 Poje Tvojo čast!

Pol stoletja nosiš
 Žezlo nam v rokah,
 Zgolj blaginjo trosiš
 Nam po deželah.
 Ne krvi in boja,
 Ne, prejasni car,
 Ti samo pokoja
 Knez si bil vsekdar!

Kar v deželah raznih
 Biva Ti rodov,
 Vsem iz rok prijaznih
 Siplješ blagoslov.
 Ti enako vroče
 Ljubiš sleharn rod,
 Vsem si dober oče,
 Oče, ne gospod!

Prestol dedov davnih
 Trdno je zgrajen
 In po delih slavnih,
 Blagih posvečen.
 Če pomnik kdo streti
 Htel bi slavnih dni,
 Četa, glej, ob četi
 Zanj bi stali mi!

Zate, Oče, radi
 Gremo v ljuti boj;
 Zate zmagan padi
 Ves sovražni roj!
 Stena nerazrušna
 Zbor je naš vsekdar,
 Pesem naša zdušna:
 „Bog in dom in car!“ ...

Danes prošnja sveta
 Vre do sinjih dalj
 Pred Boga Očeta,
 Ki je kraljev Kralj.
 Iz nebá višine
 Nate naj Njegov
 Jasni žarek šine
 V sveti blagoslov:

Roka Tvoja vodi
 Let nas petdeset —
 Naj Ti Bog prisodi
 Še neštetih let,
 Da v blaginji rase
 Dedov Tvojih last —
 Zdaj in pozne čase
 Poj se Tvoja čast!

—k.

Bog ohrani, Bog obvari
 Nam Cesarja Avstrijo!
 Modro da nam gospodari
 S svete vere pomočjo!

Branimo Mu krono dedno
 Zoper vse sovražnike;
 S habsburškim bo tronom vedno
 Sreča trdna Avstrije.

Listje in cvetje.

Pregovori, izreki in pametnice.

(Zapisal A. K. Sežun-ov.)

97. Kako ti bo revež kaj podaril?
Iz nič le Bog je svet ustvaril.
98. Če nam drugod zavetja ni,
V molitvi vsekdar se dobi.
99. Prevzetnost ima gnile stebre.
100. Bahanje je dober kup, lišp pa je drag.
101. Bahač pogosto razobeša svoje malenkosti.
102. Srce na posvetno vezati,
Se pravi je svetu prodati.
103. Ljudski glas je božji glas,
Le uč, modri naj nas.
104. Veliko grmi — malo deži.
105. Kdor ni uljuden in prijazen,
Gre prijateljstvo mu narazen.
106. Dobrega s slabim ne mešati,
Naj se jednako z enakim brati.
107. Lepo petje izpiha snetje.
108. Prehlajenje se z vročino odpravlja, strup
pa s strupom.
109. Na tem ni toliko, koliko imamo, temveč
kaj imamo.
110. Vse učenosti sloné na modrosti.
111. Kakor silen piš listje razmeče, tako
obrekovelec in opravljivec dobro ime
bližnjega.
112. Biseri in zlata ruda
Hočejo znoja — žuljev — truda.
113. Kogar valovi ujamejo, navadno življenje
mu vzamejo.

Nove knjige in listi.

1. „*Slava Bogu.*“ V. zvezek. Adventne in božične pesmi, vglasbil za mešani zbor P. Angelik Hribar. Dobiva se pri samostanskem vratarju. Cena 1 gld. partitura, vsak glas posebej 20 kr.; po pošti 10 kr. več. — Ker so se prevodjem in ljudstvu tako zelo prikupile poprejšnje Angelikove skladbe, smemo se nadejati, da bodo z veseljem segli tudi po tem zvezku.

2. „*Molimo.*“ ali najpotrebnejši nauki o molitvi. I. Kako? V Ljubljani 1898. Izdalo „Katol. društvo detoljubov.“ Cena 5 kr. — Ta drobna knjižica poljudno opisuje, kako opravljajmo pobožno svoje molitve, in je primerna otrokom in odraslim. V vvodu obeta še drugih naukov o molitvi; prav, saj takih nam je pač najbolj treba.

3. „*Kako ti je ime?*“ ali: Vzorno življenje naših priprošnjikov v nebesih. IV. Sv. Frančišek Saleški. Cena 5 kr. — Ta zbirka ima posebno ta lepi namen, da bi polagoma vsaj večini preskrbela lepih opisov krstnih in birmskih patronov; poleg tega pa tudi vsakemu mično zbirko najnavadnejših naših priprošnjikov in vzornikov v nebesih.

4. „*Krščanski detoljub.*“ List za krščansko vzgojo in rešitev mladine. X. Založilo „Katol. društvo detoljubov.“ V Ljubljani. — Starišem in vzgojiteljem, zlasti materam, zelo priporočamo ta list ter jih opozarjamo še na poprejšnje letnike, ki so priobčili že mnogo koristnih vzgojilnih sestavkov. V sedanjem X. letniku je poleg drugih posebno lep spis g. župnika Podboja „Cenetova mati“

Rešitev zastavice v 11. številki:

s
o s
k o s
S a v a
K o k r a
k r o k a r
s a m o m o r
M o r a v s k o

Prav so rešili: Adamič Marička, učit. hčerka pri sv. Petru v Ljubljani; Stor Stanko, učenec III. razreda v Ljubljani; Slamberger Tonček, tretješolec, Inka in Nuša, učenki v Kranju; Furlani Pepi, Stefi in Romi v Ilirski Bistrici; Zupanc Ernst, drugošolec v Ljubljani; Novak Viktor in Leopold, učenca v Idriji; Pirkovič Roza, učit. v Polhovem Gradcu; Zupančič Janko, učitelj v Kolovratu; Krapš Josipina v Idriji; Kragl Viktor, dijak v Trzinu; Osana Tinica in Milka v Svibnem; Jakl Jožef, učenec v Celovcu; Dežela Frid. in Avguštin, Albrecht Val., učenca v. razr. v Idriji; Perne Jan., učenec III. razreda Pipan Janko, prvošolec, Jenko Hrabroslav, tretješolec, Dolinar Lavoslav, četrtšolec v Kranju; Pušenjak Amalija, Micika in Milica, učenke v Cenu; Staré Bruno, dijak v Ljubljani; Mimi Rantova, poštna uprav. na Dobrovi; Lapajne Fr., učenec V. r. v Idriji; Klemenčič Jan., Sprajcar Pet., Kozmoč Zmagoslav, Jelenec Celestin, Hacin Jan., Dolence Jan., dijaki v Kranju; Salamun Marija, učenka V. razr. pri Sv. Miklavžu; Vrabl Ivan in Kočevar Ivek, učenca v Središču; Pogačnik Jožko, učenec v Ljubljani; Majdič Demeter, učenec IV. razr. v Kranju; Zorn Avgust, učenec I. real. in Zorn Emil, učenec III. razr. v Gorici; Pipan Minka, učenka II. r. v Črnem Vrhu; Frantar Mar., Bizjak Jerica, Vilhar Francka, Kalin Julka, Zupančič Ursula, Strauss Matilda, gojenke Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani; Ivanuša Ant., Keček Jožef, Kuharič Mart., Trstenjak Fr., Babič Lizika, Lesjak Micika, Munda Lizika, Ozmec Julika, Podgorelec Micika (Šalovska), Žibrat Anica (Humska) in Žibrat Micika, učenici in učenke na Humu pri Ormožu; učenici in učenke III. razr. v Planini.

Vabilo k naročbi.

Dosedanje naše obdelovanje mladinskega »Vrtca« je bilo tako skrbno, da se smemo zaupno obračati sedaj ob obnovitvi letne naročnine do vseh svojih dosedanjih ljubih prijateljev s prošnjo, da naj nam ostanejo vsi zvesti ter pridobijo še mnogo novih naročnikov. Naši vrli sotrudniki so se res tako pošteno trudili, da more »Vrtcu« in njegovemu spremljevalčku »Angeljčku« kaj oporekati le oni, kateri ju je samo pogledal, a ne čital. A tudi oni, kateri ju je le pogledal, ju ne more grajati, ker se močno trudimo, da preskrbljujemo oba lista sličnimi in primernimi ter povsem dostojnimi slikami. Tudi sanaprej hočemo marljivo nadaljevati svojo sicer trudapolno, a preimenitno nalogo. Kakor je doslej »Vrtec« vselej izvrševal, kar je obetal, ter rajše storil še več, kakor je bil obljubil, istotako bode še dalje skrbno odbiral mladinsko berilo ter poučeval, blažil in kratkočasil našo ljubo mladino.

»Vrtec« bode izhajal i dalje takisto kakor doslej. Cena »Vrtcu« in »Angeljčku« skupno je 2 gld. 60 kr. »Angeljček« se oddaje tudi posebej in stane na leto 60 kr. (Na deset izvodov pod jednim zavitkom se daje jeden po vrhu.)

Naročnina in vsi spisi, namenjeni »Vrtcu« in »Angeljčku«, naj se pošiljajo s naslovom: Anton Kržič, c. kr. profesor v Ljubljani (sv. Petra cesta št. 76), ali pa krajše: Uredništvo „Vrtčevo“ v Ljubljani. V Ljubljani se naročnina lahko oddaje tudi v „Katoliški Bukvarni.“

Priporočamo v nakup tudi poprejšnje letnike. Pri gospej Tomšičevi, sv. Petra cesta št. 6, se dobivajo še letniki: 1887 do 1893 vezani po 1 gld. 30 kr.; ako se jih kupi več skupno, se jim cena še zniža. Pri uredništvu pa se dobi: letnik 1894—1896 vezan po 1 gld. 60 kr.; letnik 1897 po 1 gld. 80 kr. in letnik 1898 po 2 gld. 10 kr.; »Angeljček« pa I—IV. tečaj vezan po 40 kr., V. in VI. pa po 50 kr. Ako kdo kupi hkrati več izvodov, se cena še primeroma zniža. Preostaja nam več izvodov »Angeljčka« III. tečaja iz leta 1895; radi ga pošljemo naročnikom brezplačno (nevezanega), ako naročnini priložé 10 kr. za pošljetev.

One p. n. naročnike, kateri so še zaostali s naročnino, prosimo, naj jo blagovolijo kmalu doposlati, ter tudi sploh prosimo, naj se nam naprej plačuje naročnina.

Upravništvo.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr. — Uredništvo in upravništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdaje društvo „Pripravniški dom“. — Urednik, **Ant. Kržič**. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.

